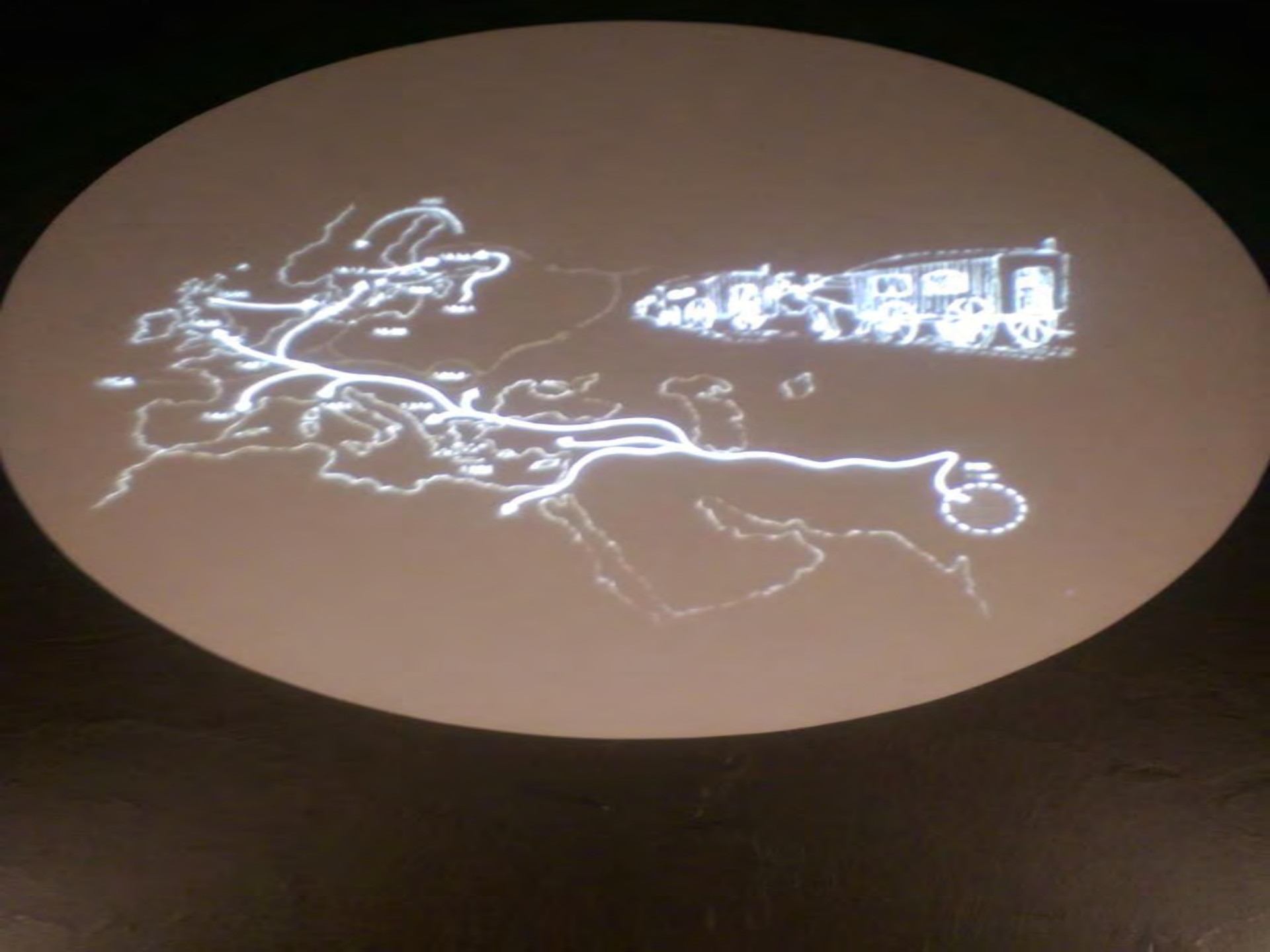

Norvegiska Roma/Norske Sigøynere

- Øke kunnskapen om og forståelsen av de tilreisende og den norske romákulturen i det norske samfunnet, og derigjennom å nedbygge fordommer mot og diskriminering av denne folkegruppen
- Mulighet for romáfolket til å fortelle sin egen historie og presentere sin kultur på egne premisser
- Dokumentasjon av noen sider ved den norske romákulturens immaterielle og materielle kulturarv

Jæuner u: Zigeiner Straff.

Straff der im land betrætte
Zigener Zigeiner ind.

Plakater til advarsel. Til venstre, «Landstryker og sigøyneserstraff» og til højre, «Straff for de sigøynere og sigøynersker som påtreffes i landet». Bielenberg, 2012, s. 33

A VINDE

De Tron Sălor de Robi sau

SCLAVI
ȚIGANEȘTI

Print o licitație la Amiașă a
Mănăstire d. n. *ELIAS*
la 8 mai *M. D. CCC. L. II*

cine se compuna, din 18 Omeni,
10 Bajagi 7 femei 66 3 fete
~ : in conditie fina : ~

Gryfo

1927 Sigøynerparagrafen

– En god del av disse utlendinger som kommer inn i landet, er RASEMESSIG SETT AV MINDREVERDIG KVALITET. De har dårlig arvestoff, men de har en stor vitalitet i retning av å formere sig. Vår rase lider under denne innvandring.

(Fra Norddepartementsstatistikk og senere statsminister Jørgen Mundeids innlegg i forvaltningsdebatten i 1931.)

Fremmedloven av 1927 var et resultat av en lang juridisk prosess. Myndighetene ønsket kontroll med utlendinger, omstraffere og andre reisende.

I denne perioden ble det utført en del prosessarbeid, og det ble utarbeidet en del utkast til lovgivning. I forbindelse med denne prosessen ble det utarbeidet en del utkast til lovgivning, og det ble utarbeidet en del utkast til lovgivning. Dette ble gjort i samarbeid med de ulike departementene, og det ble utarbeidet en del utkast til lovgivning. Dette ble gjort i samarbeid med de ulike departementene, og det ble utarbeidet en del utkast til lovgivning.

Offisiell lovgivningsprosess ble gjennomført i samarbeid med de ulike departementene, og det ble utarbeidet en del utkast til lovgivning. Dette ble gjort i samarbeid med de ulike departementene, og det ble utarbeidet en del utkast til lovgivning.

1927 [...] Sigøinere og andre omstreifere som ikke godtgjør å ha norsk statsborgerrett, skal nektes adgang til riket.

Lov om utlendingers adgang til riket 1927, §3, 3. ledd

1934

68 norske sigøynere ble i 1934 nektet innreise til Norge. Bare 12 overlevende kom tilbake til Norge etter 2. verdenskrig.

Kirkedepartementet opprettet organisasjonen «Norsk misjon blant hjemløse» i 1897. De skulle i hovedsak jobbe med romanifolket og opprettet arbeidskolonien Svanviken i 1908. **Her skulle romani (taterne) omskoleres under tvang og gjøres bofaste. Barna ble tatt fra dem dersom de nektet å samarbeide.**

Sigøynerne fryktet at det samme skulle skje med dem, og de aller fleste valgte å forlate landet rundt 1930. Mange dro til slektninger i Belgia, men med Hitlers maktovertakelse i 1933 ble livet for minoriteter i Europa verre enn noen sinne. Til tross for at sigøynerne var uønsket i Norge, bestemte de seg for å reise tilbake til hjemlandet.

Lørdag 23. januar 1934 ble Josef Karoli, Czardas Josef, Carl Modest og deres familier, i alt 68 personer, stoppet på grensen til Danmark. De tre familieoverhodene var født i Norge, men passene deres var gjort ugyldige i 1925. Norske myndigheter var blitt informert om gruppens reiseplaner, og skrev et telegram til danske grensevakter. I telegrammet slås det fast at **gruppen skal nektes adgang til Norge «uansett hva slags pass de har».**

Familiene ble sendt tilbake til Tyskland og fengselet utenfor Altona i Hamburg. Her skulle de læres opp til å bli gode samfunnsborgere. Av de 68 som forsøkte å komme inn i Norge i 1934, var det bare 12 overlevende som kom tilbake etter krigen.

Til høyre: Brynupsbinder Elsa og Minos
Karoli.

Under: En del av dem som ble avvist i 1934.
Josef Karoli til høyre. (Klok foto, Kbh.)

ETT FOLK MANGE STEMMER

Norvegiska romá – norske sigøynere

sigøynere
alts

norsk rom?

1918-1919: HVA SKEDT
I 1918-1919 blei det store
skilletekningen i Norge. Det
blei det store skilletekningen i Norge.
Det blei det store skilletekningen i Norge.
Det blei det store skilletekningen i Norge.

1918-1919: HVA SKEDT
I 1918-1919 blei det store
skilletekningen i Norge. Det
blei det store skilletekningen i Norge.
Det blei det store skilletekningen i Norge.
Det blei det store skilletekningen i Norge.

1918-1919: HVA SKEDT
I 1918-1919 blei det store
skilletekningen i Norge. Det
blei det store skilletekningen i Norge.
Det blei det store skilletekningen i Norge.
Det blei det store skilletekningen i Norge.

1918-1919: HVA SKEDT
I 1918-1919 blei det store
skilletekningen i Norge. Det
blei det store skilletekningen i Norge.
Det blei det store skilletekningen i Norge.
Det blei det store skilletekningen i Norge.

Lin om offisiellgjens adgang til riket
1927 [...] Sigmund og an-
dre emigranter som ble
gjedgjær å ha norsk stats-
borgerskap. Skal nektes ad-
gang til riket.

**Norvegiska romå – norske sigøynere
ETT FOLK – MANGE STEMME**

For 1930 blei det begynte sigøynere å stundes i
tada. Siden har gruppen vart forfalt. Forbuds-
till de norske sigøynere kom i 1934 i 1934.
I 1927 vedtok Norge en fremmedlov med en egen
paragraf som forbød sigøynere adgang til riket. I
1934 ble den «Målt sigøynere» og «fremmede»
fra levne, og i 1939 anerkjente Norge dem som en
ar landets fremmede minoritet.

Stillingen gir noen innblikk i hvordan det er å leve som norsk
rom i dag, gjennom personlige erfaringer, fortellinger og bilder
utviklet fra gruppen i Norge. Den bygger i hovedsak på
et omfattende intervju- og dokumentasjonsarbeid som ble
gjort i Oslo Museum i samarbeid med norske rom.

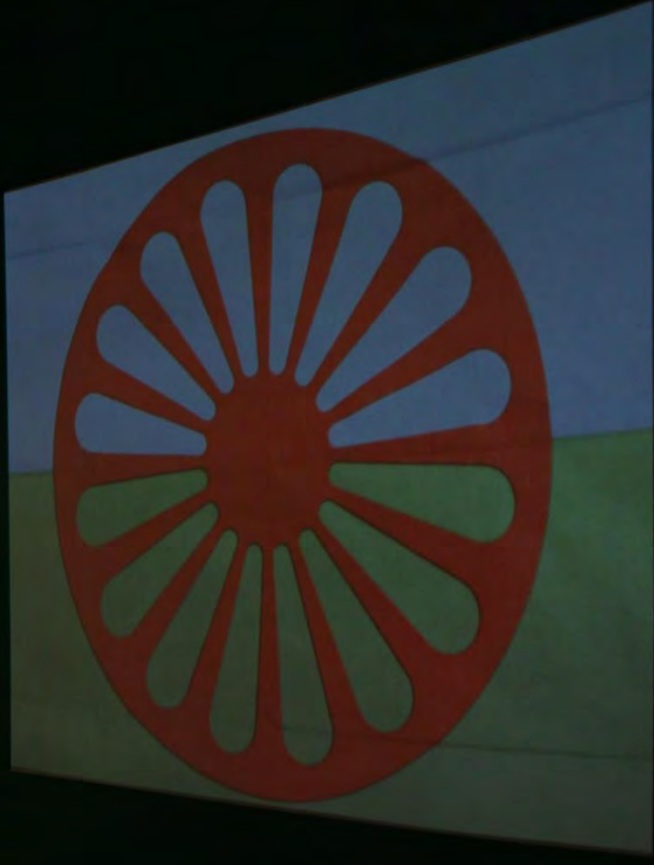
Hvordan er det å leve som norsk rom?

De som tidligere ble sett på som sigøynere ble i 1930 den offisielle
«fremmede» minoritet. Det skjedde at de tidligere ble sett på som
sigøynere ble sett på som fremmede. I dag forstås de som «rom»
og «sigøynere» som gruppen.

Sigøynere var tidligere den offisielle betegnelsen på gruppen, derfor
brukes i dette de historiske dokumentene og utstillingen «Om livet
i Norge» (se ROM-bokstall og ROM-bokstall).

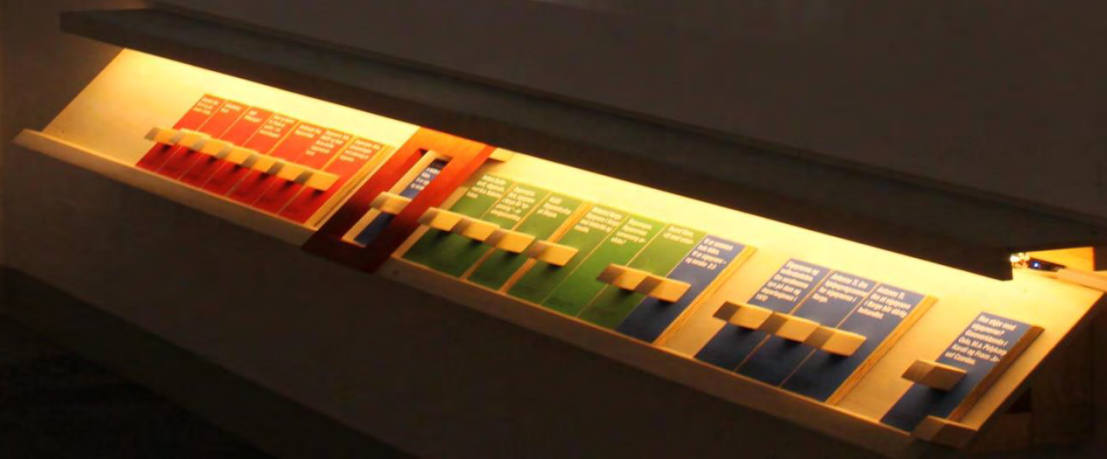
Det er ingen sammenheng mellom utstillingen og de enkelte per-
soner i utstillingen. Det betyr at det ikke er noen direkte
forhold til de personer som ble intervjuet. Det betyr at det ikke
er noen direkte forhold til de personer som ble intervjuet.

Norsk rom og norsk rom er to ulike begreper. Norsk
rom er Norge. Norsk rom er Norge. Norsk rom er Norge.

Her er vi sammen
med alle de andre
i denne verden.

Her er vi sammen
med alle de andre
i denne verden.

Her er vi sammen
med alle de andre
i denne verden.

Her er vi sammen
med alle de andre
i denne verden.

Her er vi sammen
med alle de andre
i denne verden.

Her er vi sammen
med alle de andre
i denne verden.

Her er vi sammen
med alle de andre
i denne verden.

**Oppskrift
på en
god, norsk
borger?**

Hvordan blir man norsk?
Statsborgerskap, Bøllø, skole, Sigøynerkontoret.

EGGEN BOLIG

Sigøynerutvalget så det som spesielt viktig at det ble tilbudt boliger. Familiens individuelle behov og forutsetninger ble understreket. Basert på familiens størrelse ble de tildelt enten leilighet eller annen type bolig som passet bedre for storfamilier.

I samarbeid med staten skaffet Oslo kommune flere tomter til bygging av boliger som ble tegnet av arkitekter i samarbeid med gruppen selv.

Den største utfordringen var imidlertid at sigøy-
nere ikke var ønsket som naboer.

OPPRØR MOT SIGØYNERNE

DIGERVELER
SOM SØM NABOER

- Ikke sigøynerne i VÅRT DISTRIKT

Det er ikke på Rjukan
- Ikke sigøynerne i
VÅRT DISTRIKT

Skole og
Kulturen

1972, 15. januar 1972
FOTOGRAFERT AV Rjukan

Hvis de staten og Rjukan
skal bygge nye boliger
som skal bli det i Oslo for
de sigøynere

1972

Ando dialog le romensa o them
dine le romen neve kera, ando
1970. Powa dine le arkitektora
denas le planora, kodolenge kay
trobonas te beshen kote. O prob-
lemo sas ke le rom chi kamenas
te beshen pasha jek avreste sar
naboer.

After a discussion with the group,
the government initiated a new
housing project in the 1970s. Land
was acquired and architects de-
signed solutions in collaboration
with the people who were going
to live there. The biggest chal-
lenge, however, was that the Gyp-
sies were not considered desira-
ble neighbours.

Rom eller Sigøynner?

Hva skal jeg si, sigøynner eller rom? Hva er riktig?

Det norske språket har i 2008 et spørsmål som tidligere har vært, som spørsmål det norske språk har i 2008. Hva skal jeg si, sigøynner eller rom? Hva er riktig?

Den store av de norske minoritetene i Norge

Rundt 100 000 personer er det som er den største minoriteten i Norge. De er av mange forskjellige opphav, og mange av dem har borte språk. De har borte språk, og de har borte språk. De har borte språk, og de har borte språk.

Hvordan lever norske roma i dag?

Europarådets rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter

1999 [...] Partene forplikter seg til å fremme de forutsetninger som er nødvendige for at personer som tilhører nasjonale minoriteter, kan bevare og utvikle sin kultur, samt bevare de grunnleggende bestanddelene av sin identitet, det vil si deres religion, språk, tradisjoner og kulturarv.